

Üdvözet az Olvasónak!

Az előszó összehozása többnyire a legnehezebb része egy könyv írásának, hiszen innen, e küszöbön keresztül lép be az Olvasó a mű gondolatvilágába. Már ha egyáltalán elolvassa a bevezetőt – a könyv felépítéséről szóló magyarázkodást, létrejöttének történetét, mindazt, amivel a szerző jóindulatot, megértést és olvasószándékot próbál csíholni. Bár a küszöbön természetesen keresztül is lehet lépni, a szerző mégis reménykedik...

* * *

Először is: honnan e könyv ötlete? 2005 februárjában volt Michelberger Pál hetvenötödik születésnapja. Tanítványai, munkatársai, tisztelői egy életrajzi felköszöntőt akartak átadni neki ebből az alkalomból. Aztán fokról fokra kiderült, érdemes lenne mélyebbre hatolni és egyúttal szélesíteni a belátható horizontot, hiszen Michelberger gazdag életútja mögött az egész 20. századi Magyarország zaklatott gazdasági és társadalmi háttere húzódik meg. Amellett e korszakban (immár nagyobb részt történelemben) Michelberger sorsához szorosan kapcsolódik egy, ma már csak legen-

Prof. Dr. Michelberger Pál (1991)

dás emlékű gépipari (pontosabban: jármű-, benne autóbuszipari) történelem.

Másodsor: hősünk munkássága rendkívül összetett, ezért érdemesnek látszott – és annak is bizonyult –, hogy életét, gondolatvilágát többféle megvilágításban ismerhesük meg. Ritka pályakép tárul elénk. A tudós kutató mérnöké, aki egyúttal újtó, iskolateremtő oktató is, de főképp – és talán ez a legfontosabb – alkotó ipari szakember, aki pályája legutóbbi szakaszaiban a tudománypolitikával foglalkozván e területen is bizonyítja sokrétű képességeit. Mindeközben szakmájában világszerte elismert személyiség, egy nagy nemzetközi tudományos szervezet alelnöke, majd elnöke, domináns óriásvállalatok vezetőinek megbecsült partnere.

És végül, de egyáltalán nem utolsósorban: rendkívül vonzó személyiséget ismerhetünk meg közelebbről. Szerény és halk szavú, ám egyúttal kemény és szigorú etikai

elveket nemcsak hirdető, hanem meg is tartó ember. Különös, és (sajnos) meglehetősen ritka jelenség a 20. század nagy részéből a 21. század elejére ívelő magyar életben és közéletben.

* * *

A könyv ezt a közelítést próbálja leképezni. Az első fejezet (*Gazdaságtörténeti háttér*) a kiegyezés utáni, Monarchia-társországi Magyarország nagy ívű, bár kétségtelenül nem egyenletes, visszaesésektől sem mentes iparosodásának és infrastruktúrájának európai összehasonlításban is jelentős, ám végül számunkra katasztrofális kimenetelbe torkolló gazdaságfejlődéséből indul ki, amelyet, a második világháború után, új iparosítási szakaszok követnek. Ebben a 120–130 évben, 1867-től az 1990-es rendszerátalakulásig átélt a nemzet – részben már Michelberger is – világgazdasági válságot, pusztító, kimenetelében az ország jelentős részét kétszer is elveszejtő világháborúkat, különböző színű terroridőszakokat, megszállást, felkelést, rendszerváltozásokat, sűrűn átszöve szerény mértékű fellendülésekkel, kétségbeesésekkel és reményekkel.

A második fejezet (*A magyar autóbuzszipar*) a könyv főszereplőjének életét, munkásságát alapvetően meghatározó gazdasági ágazatnak, a járműiparnak, és benne az Ikarusgyárnak a kiépülését, fellendülését, virágkorát tárja elénk, egészen a rendszerváltozás utáni piacvesztésig és hanyatlásig. Felemelkedés és elbukás: egy nagy iparágé és vele egy, néhány évtizedig kiemelkedően sikeres gyáré.

A harmadik fejezet (*Egy merész kísérlet emléke*) némi kitérővel egy alig ismert, ám annál érdekesebb epizódot mutat be a magyar járműipar történetéből. Jellegzetes magyar sors. Mérnökeink kiváló újító munkáját, ötleteik remek műszaki kivitelezését a piacon azért nem tudtuk érvényesíteni, mert éppen közbejött egy tragikus történelmi válság. Mégis, ez a bravúros műszaki kísérlet méltó arra, hogy megismerkedjék vele az utókor.

A következő fejezet immár szorosan Michelberger életéhez, munkásságához kapcsolódik. Már a címe (*Az alkotás háromszögében*) is utal arra, hogy az ő esetében szinte szétválaszthatatlanul összekapcsolódik a tudományos tevékenység az oktatással és az ipari megvalósítással. Érdekes és figyelemre méltó, hogyan tagolja maga a fejezet alanya nyolcéves korszakokra munkásságát, hogyan állt át mindig új pályaszakaszokra. Ebben a fejezetben megszólalnak kiváló, a maguk életpályájában sikeres utat bejárt tanítványai és munkatársai is, emberközelből méltatva a tudóst, a jelentős, nemzetközileg is elismert ipari vezetőt és oktatót.

* * *

Némileg az előző fejezetek kiegészítése a *Kaleidoszkóp*, amely sokféle tükröződésben, három közeli tanítványával-munkatársával folytatott hosszú beszélgetésekben állítja elénk Michelberger Pált és korát.

A *globális jövő – új utakon, új pályákon* című fejezet a főszereplő napjainkba nyúló életszakaszában írt és előadott alkotásaiból készült: szintézis, jövőképeinek összefoglalója.

Végül, egy „hivatalos” *Életrajz és Michelberger munkáinak jegyzéke* zárja a könyvet.

* * *

Remélem, e rövid bevezető felkelti az olvasó érdeklődését, hogy – átlépve a küszöböt – belépjen a termekbe, kedvére nézelődjön, ismerkedjen, szórakozzon és okuljon.

Szentgyörgyi Zsuzsa